

Sygn. akt III U 310/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca - sędzia Jolanta Pardo

Protokolant - E. Ł.

po rozpoznaniu 9 listopada 2022 r. w Ł., na rozprawie

sprawy G. W. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w B.

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania G. W. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w B.

z 21 lipca 2022 r. nr DS. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje G. W. (1) prawo do emerytury rolniczej od 11 maja 2022 roku;

2. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do przyznania prawa do świadczenia.

Sygn. akt III U 310/22

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 21 lipca 2022 r. znak: DS.- (...), na podstawie przepisów ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2022 r. poz. 933), odmówił G. W. (2) prawa do emerytury rolniczej, ponieważ nie podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, tj. 25 lat. Organ rentowy przyjął okres ubezpieczenia w wymiarze 23 lata 6 miesięcy 8 dni. Wskazał, że do emerytury rolniczej zaliczono okresy:

1. pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, w tym dni wolne od nauki - przerwy wakacyjne, świąteczne i ferie zimowe (potwierdzone zaświadczeniem Zespołu Szkół w N. z 28.06.2022 r.): od 11.05.1978 r. do 04.09.1978 r., od 01.11.1978 r. do 01.11.1978 r., od 11.11.1978 r. do 11.11.1978 r., od 22.12.1978 r. do 27.12.1978 r., od 01.01.1979 r. do 09.01.1979 r., od 05.02.1979 r. do 17.02.1979 r., od 12.04.1979 r. do 17.04.1979 r., od 01.05.1979 r. do 01.05.1979 r., od 09.05.1979 r. do 09.05.1979 r., 27.06.1979 r. do 31.08.1979 r., od 03.09.1979 r. do 03.09.1979 r., od 06.10.1979 r. do 06.10.1979 r., od 01.11.1979 r. do 01.11.1979 r., od 22.12.1979 r. do 27.12.1979 r., od 01.01.1980 r. do 01.01.1980 r., od 04.02.1980 r. do 16.02.1980 r., od 03.04.1980 r. do 08.04.1980 r., od 19.04.1980 r. do 19.04.1980 r., 01.05.1980 r. do 01.05.1980 r., od 09.05.1980 r. do 09.05.1980 r., 05.06.1980 r. do 05.06.1980 r., od 21.06.1980 r. do 01.09.1980 r., od 01.11.1980 r. do 01.11.1980 r., od 22.12.1980 r. do 27.12.1980 r., od 01.01.1981 r. do 01.01.1981 r., od 31.01.1981 r. do 31.01.1981 r.,

od 02.02.1981 r. do 14.02.1981 r., 04.04.1981 r. do 04.04.1981 r., od 16.04.1981 r. do 21.04.1981 r., od 01.05.1981 r. do 02.05.1981 r., od 09.05.1981 r. do 09.05.1981 r., od 18.06.1981 r. do 18.06.1981 r., od 24.06.1981 r. do 01.09.1981 r., od 14.12.1981 r. do 03.01.1981 r., od 08.04.1982 r. do 14.04.1982 r., od 01.05.1982 r. do 06.06.1982 r., od 01.11.1982 r. do 15.12.1982 r.;

2. podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu: od 01.09.2000 r. do 19.07.2022 r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła G. W. (1), nie zgadzając się z jej stanem faktycznym. W jej ocenie ustalono nieprawidłowy okres ubezpieczenia rolniczego. Wskazała, że KRUS nie uwzględnił okresu pracy i ubezpieczenia z tytułu pracy w gospodarstwie, jakie prowadziła z mężem od momentu zameldowania do 31.12.1988 r., tak jak mówiły przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wskazała też, że w Urzędzie Gminy poinformowano ją, że brak jest dokumentów o jej ubezpieczeniu i brak informacji o zwolnieniu jej z opłacania składek. W jej ocenie oznacza to, że składka musiała być za nią opłacana. Dodała, że był obowiązek opłacania składek rolników indywidualnych i ich rodzin i od 01.07.1977 r. do 31.12.1982 r. opłacano składkę na fundusz emerytalny rolników, a od 01.1.1983 r. do 31.12.1990 r. opłacano składkę na fundusz ubezpieczenia społecznego. Wniosła o zmianę decyzji KRUS i zaliczenie jej pracy w gospodarstwie rolnym od 15.10.1984 r. do 31.12.1988 r.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o jego oddalenie w całości. W uzasadnieniu powtórzono argumentację z zaskarżonej decyzji oraz wskazano, że nie zostały uwzględnione okresy zatrudnienia od 07.06.1982 r. do 31.10.1982 r., od 31.12.1982 r. do 05.09.1983 r., od 05.09.1983 r. do 31.08.1992 r., od 01.09.1992 r. do 31.08.2000 r. Organ rentowy wyjaśnił też, że uznał do rolniczego stażu ubezpieczeniowego zarówno okres pracy ubezpieczonej na gospodarstwie rolnym rodziców od 16 roku życia, w tym dni wolne od nauki - przerwy wakacyjne, świąteczne i ferie zimowe, jak też pracę odwołującej się na gospodarstwie od 2000 r. Wskazał, że pozostałe okresy pracy poza rolnictwem, nie mogły zostać zaliczone do ubezpieczenia rolniczego.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

G. W. (1) (zd. S., ur. (...)) od 15.10.1984 r. jest zameldowana na pobyt stały pod adresem: C. nr (...), gm. G.. Wcześniej w okresie: od 17.05.1962 r. do 15.12.1982 r. była zameldowana na pobyt stały pod adresem: R. nr(...), gm. G. i w międzyczasie od 04.09.1978 r. do 04.9.1982 r. była zameldowana na pobyt czasowy pod adresem: N. nr (...), gm. S.; od 17.12.1982 r. do 30.12.1982 r. była zameldowana na pobyt stały pod adresem: Ł., ul. (...); od 31.12.1982 r. do 08.12.1983 r. była zameldowana na pobyt stały pod adresem: S., (...) nr (...), gm. S..

Początkowo G. W. (1) pracowała na gospodarstwie rodziców G. i L. S., którzy byli właścicielami nieruchomości rolnej o powierzchni 4,35 ha położonej we wsi R. gm. G. (aktem notarialnym Rep. (...) z 03.12.1998 r. gospodarstwo rolne nabył ich syn A. S.). W okresie od 04.09.1978 r. do 06.06.1982 r. uczyła się w Szkole Rolniczej w N.. W trakcie nauki w szkole mieszkała w internacie, ale w czasie wolnym, w tym w dni wolne od nauki - przerwy wakacyjne, świąteczne i ferie zimowe (potwierdzone zaświadczeniem Zespołu Szkół w N. z 28.06.2022 r.) jeździła pracować w gospodarstwie rolnym rodziców: od 11.05.1978 r. do 04.09.1978 r., od 01.11.1978 r. do 01.11.1978 r., od 11.11.1978 r. do 11.11.1978 r., od 22.12.1978 r. do 27.12.1978 r., od 01.01.1979 r. do 09.01.1979 r., od 05.02.1979 r. do 17.02.1979 r., od 12.04.1979 r. do 17.04.1979 r., od 01.05.1979 r. do 01.05.1979 r., od 09.05.1979 r. do 09.05.1979 r., 27.06.1979 r. do 31.08.1979 r., od 03.09.1979 r. do 03.09.1979 r., od 06.10.1979 r. do 06.10.1979 r., of 01.11.1979 r. do 01.11.1979 r., od 22.12.1979 r. do 27.12.1979 r., od 01.01.1980 r. do 01.01.1980 r., od 04.02.1980 r. do 16.02.1980 r., od 03.04.1980 r. do 08.04.1980 r., od 19.04.1980 r. do 19.04.1980 r., 01.05.1980 r. do 01.05.1980 r., od 09.05.1980 r. do 09.05.1980 r., 05.06.1980 r. do 05.06.1980 r., od 21.06.1980 r. do 01.09.1980 r., od 01.11.1980 r. do 01.11.1980 r., od 22.12.1980 r. do 27.12.1980 r., od 01.01.1981 r. do 01.01.1981 r., od 31.01.1981 r. do 31.01.1981 r., od 02.02.1981 r. do 14.02.1981 r., 04.04.1981 r. do 04.04.1981 r., od 16.04.1981 r. do 21.04.1981 r., od 01.05.1981 r. do 02.05.1981 r., od 09.05.1981 r. do 09.05.1981 r., od 18.06.1981 r. do 18.06.1981 r., od 24.06.1981 r. do 01.09.1981 r., od 14.12.1981 r. do 03.01.1981 r., od 08.04.1982 r. do 14.04.1982 r., od 01.05.1982 r. do 06.06.1982 r., od 01.11.1982 r. do 15.12.1982 r. Na gospodarstwie rodziców pracowała do 15.12.1982 r.

Od 07.06.1982 r. do 31.10.1982 r. odbyła staż w Banku Spółdzielczym w G.. Od 31.12.1982 r. do 05.09.1983 r. była zatrudniona w Gminnej Spółdzielni (...) w S., w pełnym wymiarze czasu pracy, jako księgowy-inwentaryzator.

Od 05.09.1983 r. do 31.08.1992 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w Szkole Podstawowej w G. - S.P.F. w C., w pełnym wymiarze czasu pracy, jako nauczyciel najpierw od 05.09.1983 r. do 29.06.1984 r. w SP w K., a od 01.09.1984 r. do 31.08.1992 r. w S.P.F. w C.. W trakcie zatrudnienia od 01.09.1987 r. do 31.08.1991 r. korzystała z urlopu wychowawczego na dziecko ur. (...)

23.06.1984 r. zawarła związek małżeński z A. W., który **od 27.04.1984 r.** był właścicielem gospodarstwa rolnego, zabudowanego, położonego we wsiach: C., gm. G., o powierzchni 3ha57a33m² oraz we wsi Ł., gm. W., o powierzchni 29a.

G. W. (1) od 15.10.1984 r. prowadziła gospodarstwo rolne wspólnie z mężem.

Od 01.09.1992 r. do 31.08.2000 r. wnioskodawczyni była zatrudniona na stanowisku nauczyciela przedszkola przy Urzędzie Gminy G., w pełnym wymiarze czasu pracy. W trakcie tego zatrudnienia przebywała na: urlopie macierzyńskim od 01.09.1995 r. do 04.01.1996 r. i urlopie wychowawczym od 01.10.1996 r. do 21.07.1997 r. na córkę J. ur. (...), urlopie macierzyńskim od 22.07.1997 r. do 10.11.1997 r. i urlopie wychowawczym od 11.11.1997 r. do 31.08.2000 r. na syna R. ur. (...) Od 01.09.2000 r. do 29.06.2017 r. ponownie pracowała w gospodarstwie męża.

30.06.2017 r. A. i G. W. (1) wydzierżawili posiadane przez siebie gospodarstwo położone we wsi C. i Ł. córce K. W..

KRUS potwierdził, że G. W. (1) podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników od 01.09.2000 r. do 29.06.2017 r. z mocy ustawy jako małżonek rolnika., zaś od 30.06.2017 r. podlega z mocy ustawy jako domownik.

W karcie gospodarstwa prowadzonej dla właściciela A. W., G. W. (1) figuruje jako żona. Kartę założono 20.11.1980 r. jeszcze jak właścicielem był ojciec A. P.. W karcie odnotowano zobowiązania pieniężne z tytułu składek na F. i (...) od 1981 r. do 1990 r. Z dokumentów nie wynika, aby A. W. miał jakiegokolwiek zaległości w opłacaniu składek.

W szczerkowej dokumentacji wskazane jest wyliczenie składki od 2 osób (k. 8 akt). Taka kwota widnieje następnie w rubryce dotyczącej składek na (...) za 1987 r. i 1988 r.

L. F. i K. T. potwierdziły, że G. W. (1) od 1984 r. pracowała wspólnie z mężem w jego gospodarstwie. Potwierdziły też jej okres zatrudnienia w Szkole Podstawowej wraz z jednoczesną pracą w tym gospodarstwie.

G. W. (1) zwróciła się do Urzędu Gminy G. i do P. Terenowej KRUS w K. o weryfikację i ewentualne objęcie jej prawidłowym okresem ubezpieczenia rolników od zameldowania od 15.10.1984 r. u męża na gospodarstwie. W odpowiedzi otrzymała informację z Urzędu Gminy G., że nie jest władny wydać jej zaświadczenia ani informacji podatkowej dotyczącej ubezpieczenia społecznego rolników, ponieważ nie posiada takich informacji. Wskazano, że z chwilą powstania KRUS cała dokumentacja została przekazana do właściwej jednostki KRUS K.. Natomiast z odpowiedzi KRUS wynika, że na podstawie otrzymanej karty gospodarstwa (...), nie można stwierdzić podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i wysokości opłacanych składek w podanych okresach G. W. (1) (dokumenty znajdują się w aktach KRUS dotyczących córki K. W.).

Z karty ewidencyjnej dotyczącej A. W. (akta ubezpieczeniowe KRUS) wynika, że od 2.12.1970 r. pracował w gospodarstwie rolnym i od 01.01.1983 r. został objęty (...) i kontynuował ubezpieczenie do 31.12.1990 r. Wykazano opłacanie składek od 1983 r. i podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1.01.1991 r. do 29.06.2017 r. Dokumenty nie wykazują żadnych zaległości w opłacaniu składek poczynając od 1983 r.

13.05.2022 r. G. W. (1) złożyła wniosek o emeryturę rolniczą. Decyzją z 21.07.2022 r. (obecnie zaskarżoną) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił jej prawa do emerytury rolniczej, ponieważ nie podlegała ona

ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, tj. 25 lat. Wskazał, że okres jej ubezpieczenia wynosi 23 lata 6 miesięcy 8 dni.

Organ rentowy nie uwzględnił okresów z tytułu zatrudnienia: od 07.06.1982 r. do 31.10.1982 r., od 31.12.1982 r. do 05.09.1983 r., od 05.09.1983 r. do 31.08.1992 r., od 01.09.1992 r. do 31.08.2000 r., co daje łącznie 18 lat 27 dni.

G. W. (1) ostatecznie, na rozprawie 09.11.2022 r., podtrzymując swoje dowołanie, wniosła o zaliczenie jej okresu od 15.10.1984 r. do 31.12.1988 r. (4 lata 2 miesiące 17 dni).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego i aktach sprawy, których prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z 20 grudnia 1990 roku (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 933 dalej jako ustawa o u.s.r.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20. Art. 20 stanowi natomiast, że

1. Do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;

2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;

3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

2. Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Zgodnie z treścią art. 6 pkt 14 cyt. ustawy okresami podlegania określonemu ubezpieczeniu społecznemu są tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek.

Z tej regulacji wynika wniosek, że zasadą obowiązującą przy kwalifikowaniu określonego czasu jako okresu podlegania danemu rodzajowi ubezpieczenia społecznego jest, iż za okres rolniczego ubezpieczenia społecznego może zostać uznany wyłącznie ten okres, za który opłacono składki na to ubezpieczenie. Jedynie w drodze wyjątku od tej zasady, za okres rolniczego ubezpieczenia społecznego może być uznany także inny okres podlegania temu ubezpieczeniu, za który - w myśl przepisów ubezpieczeniowych - nie istniał obowiązek opłacania składek (wyrok Sądu Najwyższego z 21 lutego 2012 I UK 304/11).

Wnioskodawczyni domagała się zaliczenia jej **okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin od** 15.10.1984 r. do 31.12.1988 r. Zatem kwestie jej ubezpieczenia należy oceniać na podstawie przepisów ustawy z 14.12.1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. Nr 40 poz. 268). Zgodnie z art. 1 tej ustawy ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych obejmowało rolników prowadzących

gospodarstwo rolne i domowników w nim pracujących. **Definicję rolnika zawarto w art. 2 pkt 1 wskazując, że jest to osoba prowadząca gospodarstwo rolne i jej małżonek. Ubezpieczenie określone ustawą było obowiązkowe.** Nie podlegały mu, zgodnie z art. 3 ust 2, jedynie osoby:

1. podlegające ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin,
2. użytkujące wyłącznie grunty deputatowe lub stanowiące własność związków wyznaniowych.

W odniesieniu do domowników ustawa określała, że nie jest nim, w rozumieniu ustawy, osoba podlegająca ubezpieczeniu na podstawie innych przepisów. Takiego wyłączenia w przypadku rolników i ich małżonków nie było. Zmiana art. 3 ust 2 nastąpiła od 01.01.1989 r. ustawą z 24.02.1989 r. (Dz.U. Nr 19. Poz. 53), kiedy to ustawodawca wykluczył z ubezpieczenia społecznego osoby:

- 1) będące pracownikami zatrudnionymi **w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo objęte innymi przepisami o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym,**
- 2) mające ustalone prawo do emerytury lub renty,
- 3) użytkujące wyłącznie grunty stanowiące własność związków wyznaniowych.

A zatem do 01.01.1989 r. rolnicy i ich małżonkowie mogli podlegać podwójnemu ubezpieczeniu, to zresztą wpływało na ich prawo do dodatku do emerytury czy renty, za każdy rok podwójnego ubezpieczenia do dnia wejścia w życie ustawy.

Nie ulega zatem wątpliwości, że G. W. (1) od 15.10.1984 r. do 31.12.1988 r. podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu rolników jako małżonka rolnika. Zatem następną kwestią podlegającą ustaleniu było czy w okresie tym były za nią opłacone składki.

Zgodnie z art. 43 ustawy z 14.12.1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników:

1. Składka na ubezpieczenie społeczne rolników wynosi rocznie:

- 1) 1.200 zł - od każdego ubezpieczonego,
- 2) 500 zł - z każdego pełnego ha przeliczeniowego, a w wypadku działu specjalnego - 5% dochodu szacunkowego z tego działu.

2. Składka, o której mowa w ust. 1, nie może być niższa niż 1.700 zł rocznie.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

- 1) może określać zasady i tryb podwyższania lub obniżania wysokości składki,
- 2) ustala warunki okresowego obniżenia składki lub zwolnienia od obowiązku jej opłacania w szczególnych wypadkach.

Kwestie te były regulowane Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin z 28.03.1983 r. (Dz.U. Nr 21 poz. 94 ze zm.). Zgodnie z § 1 naczelnik gminy zobowiązany był do prowadzenia ewidencji okresów ubezpieczenia i opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) każdej z osób objętych ubezpieczeniem oraz kwot opłaconych składek od hektarów przeliczeniowych i od działów specjalnych. Na podstawie prowadzonej ewidencji naczelnik gminy potwierdzał okresy ubezpieczenia oraz dane niezbędne do ustalenia prawa i wysokości świadczeń przysługujących z ubezpieczenia społecznego. Rozporządzenie szczegółowo określało sposób obliczania składki i jej proporcjonalnego

zmniejszania m.in. od niepełnych hektarów przeliczeniowych i krótszy okres ubezpieczenia w przypadku składki od ubezpieczonego. Zgodnie z § 30 a Rozporządzenia wprowadzonym Rozporządzeniem Rady Ministrów z 12.11.1983 r. (Dz.U. Nr 62 poz. 283) w ust. 1 wskazano, że składkę, którą rolnik jest obowiązany opłacać za siebie, obniża się o 50% dla rolników prowadzących gospodarstwa rolne o powierzchni nie przekraczającej 2 ha, jeżeli rolnik:

- 1) jest zatrudniony nieprzerwanie w uspołecznionym zakładzie pracy co najmniej 6 miesięcy albo
  - 2) pobiera emeryturę lub rentę z innego tytułu niż za przekazane gospodarstwo rolne i nie posiada następcy, który mógłby przejąć gospodarstwo rolne.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, należną składkę obniża się za cały okres zatrudnienia albo pobierania emerytury lub renty - poczynając od miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym rolnik podjął zatrudnienie albo od którego pobiera emeryturę lub rentę.
3. Część składki pobranej w pełnej wysokości za okresy, w których powinna być ona obniżona, zalicza się na poczet składek należnych za następny okres, a jeżeli w okresie tym ustał obowiązek opłacania składek - zwraca się rolnikowi.
4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do małżonka rolnika, w razie jego zatrudnienia albo pobierania przez niego emerytury lub renty.

W 1987 r. wysokość składek określał Prezes ZUS. W obwieszczeniu z 10.04.1987 r. (M.P. Nr 13 poz. 125) ogłosił, że składka roczna na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) w 1987 r. wynosi:

- 1) składka od jednej osoby ubezpieczonej 4.650 zł,
- 2) składka od jednego hektara przeliczeniowego 2.560 zł,
- 3) składka od dochodu z działów specjalnych 10%.

W obwieszczeniu z 21.10.1987 r. (M.P. Nr 31 poz. 244) Prezes ZUS ogłosił, że składka roczna na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) w 1988 r. wynosi:

- 1) składka od jednej osoby ubezpieczonej 5810 zł,
- 2) składka od jednego hektara przeliczeniowego 3080 zł,
- 3) składka od dochodu z działów specjalnych 10%.

Takich obliczeń dokonano w odniesieniu do odwołującej się i jej męża określając składkę za 1987 r.- $2 \times 4650 = 9300$ i $4,48 \times 2560 = (\dots)$. Łącznie 20769 zł. Odpowiednio w 1988 r.- $2 \times 5810 = (\dots)$ i $4,48 \times 3080 = (\dots)$. Łącznie 25418 zł. Takie wartości widnieją w rubrykach (...). Biorąc pod uwagę, że wysokość zobowiązania w 1987 r. i 1988 r. odpowiada regulacjom prawnym oraz, że w karcie ewidencyjnej A. W. (akta ubezpieczeniowe) i karcie gospodarstwa (k. 31 akt) nie wykazano żadnych zaległości. zdaniem Sądu Okręgowego należy przyjąć, że za te dwa lata składki za wnioskodawczynię zostały opłacone. Doliczenie tych dwóch lat jest wystarczające do zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania G. W. (1) prawa do emerytury rolniczej. Warto przy tym wskazać, że z rozporządzenia wykonawczego wynikał obowiązek naczelnika wymierzania składek w drodze decyzji, decyzja była podstawą odnotowania w ewidencji. Składka była pobierana w trybie przewidzianym dla realizacji zobowiązań pieniężnych rolników wobec Państwa.

Z dokumentów gospodarstwa wynika, że również w latach 1984-1986 wysokość składek przekraczała wartość składki od jednej osoby (1200, 1600 itd.) co również może prowadzić do wniosku, że okresy te należy zaliczyć odwołującej do wysokości świadczenia. Kwestia ta nie jest jednak wiodąca z punktu widzenia przedmiotu niniejszej sprawy czyli prawa do emerytury rolniczej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 KPC zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał G. W. (1) prawo do emerytury rolniczej od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Na podstawie art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy u.s.r. i art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd Okręgowy stwierdził brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatecznych okoliczności niezbędnych do wydania decyzji. Sprawa wymagała pogłębionego postępowania dowodowego, w szczególności sięgnięcia do źródłowej dokumentacji.